

EMD-bulletin

– nytt fra menneskerettsdomstolen i Strasbourg

Nr. 7 År 2014 Dato 7. juli Utgiver Norsk senter for menneskerettigheter

Kategori 1-avgjørelser fra EMD: Juni

Article 8 – Right to respect for private and family life

- 1. Everyone has the right to respect for his private and family life, his home and his correspondence.*
- 2. There shall be no interference by a public authority with the exercise of this right except such as is in accordance with the law and is necessary in a democratic society in the interests of national security, public safety or the economic well-being of the country, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others.*

FERNÁNDEZ MARTÍNEZ v. SPAIN

Date: 12/06/2014 **Application no.:** 56030/07

Articles: 8; 8-1; 8-2; 9; 9-1; 10; 10-1; 11; 11-1

Conclusion: No violation of Article 8 - Right to respect for private and family life (Article 8-1 - Respect for private life)

The case concerned the non-renewal of the contract of a married priest and father of five who taught Catholic religion and ethics, after he had been granted dispensation from celibacy and following an event at which he had publicly displayed his active commitment to a movement opposing Church doctrine.

In the Court's view, it was not unreasonable for the Church to expect particular loyalty of religious education teachers, since they could be regarded as its representatives. Any divergence between the ideas to be taught and the personal beliefs of a teacher could raise a problem of credibility when that teacher actively challenged those ideas.

The Court found that the Spanish courts had sufficiently taken into account all the relevant factors and had weighed up the competing interests in a detailed and comprehensive manner, within the limits imposed by the respect that was due to the autonomy of the Catholic Church. In the light of the review by the domestic courts, the principle of the Church's autonomy did not seem to have been invoked improperly: it could not be said that the Bishop's decision had been insufficiently

Norsk senter for menneskerettigheter

Redaktør **Anine Flaaten**

Redaksjonsassistent **Kari-Johanne Iversen**

Kontakt & abonnement info@nchr.uio.no

reasoned or arbitrary, or that it had been taken with an aim that was incompatible with the exercise of the Catholic Church's autonomy, as recognised and protected under the European Convention.

Norsk sammendrag på Lovdata.no

JELIĆ v. CROATIA

Date: 12/06/2014 **Application no.:** 57856/11

Articles: 2; 2-1; 35; 35-3; 41

Conclusion: Preliminary objection partially dismissed (Article 35-3 - Ratione temporis); Remainder inadmissible; Violation of Article 2 - Right to life (Article 2-1 - Effective investigation) (Procedural aspect); Pecuniary damage - claim dismissed; Non-pecuniary damage - award

The case concerned the complaint by a Croatian woman that her husband, who was of Serbian origin, had been arrested during the war in Croatia in November 1991 in the Sisak area and subsequently killed by the Croatian police, and that there had been no adequate investigation into his death.

The Court held in particular that the authorities had failed to follow up credible leads about the identities of those responsible for the killing. It acknowledged the difficulties in investigating the case: in particular, there were allegations of a large number of targeted disappearances and killings of civilians of Serbian origin in the Sisak area, and two men later identified as the main suspects had held senior positions in the regional police until 1999. However, the Court found that those circumstances could not relieve the authorities of their obligation to effectively prosecute the crime.

Norsk sammendrag på Lovdata.no

+ Nyttige lenker

- Hudoc: EMDs database over egne avgjørelser
- Lovdata: EMD-sammendrag på norsk
- Informasjon om klage til EMD
- Norsk senter for menneskerettigheters EMK-sider
- Norsk senter for menneskerettigheters bibliotek
- EMD-bulletins internettsider

Månedens utvalgte: Fernández Martínez v. Spain

Fakta:

Klageren hadde tidligere vært katolsk prest. I 1984 hadde han søkt Vatikanet om dispensasjon fra sølibatet. Før han fikk svar på søknaden, giftet han seg og fikk etter hvert fem barn med ektefellen. Fra oktober 1991 underviste klageren katolsk religion og etikk ved en offentlig skole. Arbeidskontrakten med skolen ble fornyet hvert år etter godkjenning fra biskopen. Klageren var

medlem i en gruppe som arbeidet for frivillig sølibat blant prester. I november 1996 ble det publisert en artikkel om gruppen. Artikkelen inneholdt uttalelser fra deltakerne om deres uenighet i kirkens standpunkt til temaer som abort, skilsmisse, seksualitet og prevensjon. I 1997 fikk klageren innvilget dispensasjon fra sølibatet ved en forordning. I forordningen ble klageren samtidig fratatt sin status som prest og fritatt fra sine geistlige plikter. Det fremgikk også av forordningen at klageren ikke lenger kunne undervise religion i den offentlige skolen uten tillatelse fra den lokale biskopen. I september samme år ble utdanningsdepartementet informert av klagerens bispedømme om at arbeidskontrakten hans ikke ville bli fornyet.

Klageren påklaget biskopens avgjørelse, men den førte ikke frem. Han gikk deretter til nasjonale domstoler med påstand om ulovlig oppsigelse og vant frem i førsteinstans. Utdanningsdepartementet anket saken og anken førte frem. Klageren anket til konstitusjonsdomstolen, men anken førte ikke frem.

Klageren brakte saken inn for Domstolen 11. desember 2007, og i dom 15. mai 2012 [no. 56030/07], avsagt i kammer, konkluderte Domstolens flertall med at det ikke forelå krenkelse av artikkel 8. Den 24. september 2012 ble saken besluttet henvist til avgjørelse i storkammer etter anmodning fra klageren.

Anførsler:

Klageren anførte blant annet at avgjørelsen om å ikke fornye av arbeidskontrakten innebar en krenkelse av hans rett til privat- og familieliv etter artikkel 8.

Staten imøtegikk klagerens anførsler.

Domstolens vurderinger:

Domstolen behandlet først spørsmålet om hvorvidt det forelå krenkelse av artikkel 8. Hva gjaldt artikkel 8s anvendelsesområde, minnet Domstolen om at bestemmelsen ikke gir en generell rett til å få fornyet en arbeidskontrakt, men at det ikke foreligger noen prinsipiell grunn til ikke å inkludere yrkesaktiviteter i begrepet privatliv. I følge Domstolen var sammenhengen mellom privatliv og yrkesliv særlig fremtredende i den foreliggende saken, fordi deler av klagerens privatliv også ble ansett som kvalifikasjoner i forhold til arbeidet. Domstolen bemerket at den manglende kontraktsfornyelsen hadde påvirket klagerens mulighet til å utøve yrket på grunn av valg han hadde tatt i forhold til sitt privat- og familieliv. Den fant derfor at artikkel 8 kom til anvendelse på den foreliggende saken. Domstolen fant videre at det forelå et inngrep i klagerens rett etter artikkel 8. Den bemerket at avgjørelsen om ikke å fornye kontrakten var hjemlet i nasjonal rett og fant at inngrepet var forutsigbart. Således fant Domstolen at inngrepet var i samsvar med lov. Videre bemerket Domstolen at inngrepet søkte å oppnå et legitimt formål, hvilket var å verne den katolske kirkens rettigheter og friheter, da særlig kirkens frihet til å bestemme hvilke personer som var kvalifisert til å formidle kirkens lære.

Ved vurderingen av inngrepets forholdsmessighet redegjorde Domstolen innledningsvis for generelle prinsipper vedrørende statens plikt til å beskytte kirkens autonomi. Hva gjaldt religiøse samfunn, minnet Domstolen om at religionsfriheten etter artikkel 9 må tolkes i lys av foreningsfriheten etter

artikkel 11. Videre fremholdt Domstolen at religiøse samfunns autonomi er en forutsetning for pluralisme i et demokratisk samfunn, og befinner seg således i kjernen av konvensjonsvernet etter artikkel 9. Dette hadde, ifølge Domstolen, ikke bare direkte betydning for organiseringen av trossamfunnet, men også for dets medlemmers rett til religionsfrihet. Den bemerket at dersom religiøse samfunns organisasjonsliv ikke var vernet av artikkel 9, ville alle andre aspekter ved individets religionsfrihet bli utsatt. Vedrørende religiøse gruppers interne autonomi, påpekte imidlertid Domstolen at artikkel 9 ikke inneholdt en rett for medlemmer til å ha en annen mening enn den religiøse gruppen, men at den enkeltes religionsfrihet da ville realiseres ved at vedkommende står fritt til å forlate det religiøse fellesskapet. Den bemerket at medlemsstatenes respekt for religiøse samfunns autonomi innebar at staten aksepterer deres rett til å selv velge hvordan de vil reagere på interne meningsforskjeller som kan true deres samhørighet eller fremtreden. Derfor var det, ifølge Domstolen, ikke offentlige myndigheters oppgave å opptre som dommer overfor religiøse samfunn og fraksjoner av annerledestenkende som oppstår innenfor dette samfunnet. Videre minnet Domstolen om at religionsfriheten som hovedregel forbyr offentlige myndigheter å vurdere religiøse overbevisningers legitimitet og at autonomitetsprinsippet hindrer staten i å pålegge et religiøst samfunn å inkludere eller ekskludere en person eller å betro noen en bestemt religiøs oppgave. Domstolen anerkjente også at religiøse samfunn, som en konsekvens av sin autonomi, kan kreve en viss grad av lojalitet av de som arbeider for dem eller representerer dem.

Ved vurderingen av den foreliggende saken, bemerket Domstolen først at klageren mottok dispensasjon fra sølibatet etter at avisartikkelen var publisert. Den mente videre at klageren, ved å inngå arbeidskontraktene, med vitende og vilje hadde pålagt seg selv en forsterket lojalitetsplikt overfor den katolske kirken, som til en viss grad begrenset hans rett til privat- og familieliv. Domstolen anså slike begrensede kontraktsforpliktelser for akseptable i forhold til konvensjonen og fant det ikke bevist at klagerens kontraktmessige lojalitetsplikt hadde opphørt på det tidspunktet artikkelen ble publisert. Den fant at klageren, ved å akseptere publiseringen av hans familiesituasjon og sin tilhørighet til hva biskopen anså som en protestorientert forsamling, hadde brutt det tillitsforholdet som var nødvendig for at han skulle kunne utføre de oppgavene han var betrodd av kirken. Videre bemerket Domstolen at klagerens utsagn i artikkelen selvfølgelig var vernet av ytringsfriheten atter artikkel 10, men at dette ikke hindret kirken i å reagere på dem i kraft av sin autonomi. Det å delta i en offentlig bevegelse som opponerte mot den katolske lære var, ifølge Domstolen, klart i strid med klagerens lojalitetsplikt overfor kirken. I tillegg påpekte Domstolen at klageren, som tidligere prest og leder for et presteseminar, måtte være klar over innholdet og betydningen av denne plikten. Videre fant Domstolen at kirkens sanksjon ikke var urimelig, sett hen til at klageren bevisst hadde plassert seg selv i en situasjon som var fullstendig i strid med kirkens bud.

Har du
kommentarer
eller spørsmål?
Send mail til:
info@nchr.uio.no

Hva gjaldt nasjonale domstolers vurdering av saken, bemerket Domstolen innledningsvis at klageren hadde fått anledning til å prøve lovligheten av den manglende kontraktsfornyelsen i flere instanser. Den viste til at nasjonale domstoler, siden avgjørelsen om å ikke fornye kontrakten var religiøst begrunnet, hadde begrenset vurderingen sin til hvorvidt reaksjonen var i samsvar med grunnleggende rettigheter. Videre viste Domstolen til at konstitusjonsdomstolen hadde vurdert forholdsmessigheten og grunnlovsmessigheten av inngrepet i klagerens rettigheter og ansett det for

å være forsvarlig begrunnet i den katolske kirkens lovlige utøvelse av sin kollektive religionsfrihet. Domstolen fant at nasjonale domstoler hadde tatt hensyn til alle relevante faktorer og foretatt en grundig avveining av de motstridende interessene i saken, samtidig som de holdt seg innenfor de begrensningene respekten for kirkens autonomi påla dem. Domstolen fant heller ikke at kirkens utnyttelse av sin autonomi hadde vært urettmessig i den foreliggende saken.

På bakgrunn av dette, og sett hen til den innklagede statens skjønnsmargin, fant Domstolen at det ikke forelå et uforholdsmessig inngrep i klagerens rett til respekt for sitt privatliv. Den konkluderte følgelig med 9 stemmer mot 8 med at det ikke forelå krenkelse av artikkel 8.

Domstolen anså det ikke nødvendig å foreta en separat vurdering av klagerens øvrige anførsler.

*

*

*